

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 2 sierpnia 2024 r.

znak sprawy: DZF-VI.054.5.2024DZF-VI.054.5.2024.JS

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na zapytanie nr 679 Pana Posła Wojciecha Szaramy
w sprawie krytycznej sytuacji społeczno-gospodarczej gm. Zawadzkie**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na zapytanie przedstawiam następujące informacje.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej otrzymało wcześniej pismo od Pana Michała Rytela, Burmistrza Zawadzkiego, dotyczące likwidacji Walcowni Rur Andrzej w Zawadzkim oraz przewidywanych w związku z tym zwolnień grupowych. Przekazaliśmy Panu Burmistrzowi informacje o możliwych działaniach znajdujących się w kompetencji Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR).

Jednym z głównych obszarów działalności MFiPR jest polityka regionalna, koncentrująca się na rozwoju zrównoważonym terytorialnie, który efektywnie wykorzystuje lokalne zasoby i potencjały różnego typu terytoriów, zarówno metropolii jak i mniejszych gmin miejskich i wiejskich, takich jak gmina Zawadzkie. W szczególności wsparcie kierowane jest do obszarów słabszych gospodarczo, które są mniej odporne na zjawiska kryzysowe i nie potrafią samodzielnie zbudować swojego potencjału rozwojowego. Podejmowane są więc działania mające na celu zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w naszym kraju, w tym wsparcie obszarów o różnych funkcjach – zarówno miejskich, jak i wiejskich. Kluczowa też jest promocja i rozwijanie współpracy samorządów lokalnych w obszarach funkcjonalnych, czyli promocja współpracy silniejszych ośrodków wzrostu z ich wiejskim otoczeniem. Przykładem takiej współpracy jest Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki, w skład którego wchodzi również gmina Zawadzkie.

Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki został wyznaczony w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego (Opolskie 2030) jako jeden z 5 Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) wspieranych z poziomu regionalnego. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego na wyznaczone OSI ukierunkowane zostaną działania rozwojowe i wsparcie w programach rozwoju. Poza OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki województwo wyodrębniło jeszcze 4 pozostałe OSI, w tym:

1. OSI Subregion Aglomeracja Opolska,
2. OSI Subregion Brzeski,
3. OSI Subregion Północny,
4. OSI Subregion Południowy.

Specyfiką OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki, do którego zaliczono gminę Zawadzkie jest wysoki potencjał rozwojowy oraz złożoność problemów, ale jednocześnie różnorodność funkcjonalna, od koncentracji potencjału produkcyjnego przemysłu, po obszary o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Atutem subregionu, który może być w jeszcze większym stopniu wykorzystany, jest posiadanie terenów wchodzących w skład Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Ich atrakcyjność podnosi położenie w węźle autostradowym, w pobliżu skrzyżowania autostrad A1 i A4. Potencjałem subregionu jest Odra oraz Kanał Gliwicki dające możliwość utworzenia nowych dróg transportowych oraz rozwoju przemysłu bazującego na terminalach przeładunkowych czy centrach logistycznych.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że w ramach OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki wchodzi również obszary, które zostały wskazane jako OSI krajowe wyszczególnione w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)¹, tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Do tych obszarów zaliczono Miasta Kędzierzyn-Koźle i Strzelce Opolskie (miasto powiatowe) oraz gminy Cisek i Pawłowiczki.

Ponadto w ramach podpisanego kontraktu programowego pomiędzy woj. opolskim a MFiPR województwo opolskie zobowiązało się objąć wsparciem powyższe obszary instrumentami terytorialnymi. Zintegrowanymi Inwestycjami Terytorialnymi (ZIT) objęty został obszar - Subregion Aglomeracja Opolska, z kolei pozostałe subregiony, w tym również Subregion Kędzierzyńsko – Strzelecki wsparte zostały w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT).

W wyniku powyższych działań w Subregionie Kędzierzyńsko-Strzeleckim opracowano dokument komplementarny strategii IIT do strategii ponadlokalnej² o nazwie „Strategia Innych Instrumentów Terytorialnych Subregionu Kędzierzyńsko-Strzeleckiego na lata 2021-2030”, który został przyjęty w 21 marca 2024 r. przez Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia. Celem strategii jest sprostanie wyzwaniom związanym z koniecznością stworzenia sprzyjających

¹ <https://www.gov.pl/web/ia/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego-2030-ksrr>

² Strategia Rozwoju Subregionu Kędzierzyńsko-Strzeleckiego na lata 2021-2030

warunków dla trwałego wzrostu społeczno-gospodarczego w subregionie i jego obszarze funkcjonalnym.

Kierując się możliwościami, jakie stworzyła Komisja Europejska, a także mając na uwadze efektywne wykorzystanie środków unijnych w ramach IIT, wskazane jednostki samorządu terytorialnego, w tym gmina Zawadzkie zdecydowały się kontynuować działalność w ramach Stowarzyszenia Kędzierzyńsko-Strzeleckiego Subregionalnego Obszaru Funkcjonalnego (KSSOF).

Gmina Zawadzkie została objęta wsparciem w ramach KSSOF, ponieważ została sklasyfikowana jako obszar o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej, co wymaga szczególnej uwagi i wsparcia w procesach rozwojowych. Mimo trudności, Zawadzkie wyróżnia się jako jeden z kluczowych elementów KSSOF, z dobrze zdefiniowanym obszarem funkcjonalnym, który obejmuje także potencjał turystyczny. W gminie znajduje się jedna ze szkół branżowych I stopnia, kształcąca młodzież w zawodach, co stanowi istotny element wzmocnienia lokalnego rynku pracy i podniesienia kwalifikacji mieszkańców. Gmina Zawadzkie posiada również znaczący udział w powierzchni prawnie chronionej, wynoszący 81,9%, głównie dzięki lasom Stobrawsko-Turawskim, co podkreśla jej potencjał przyrodniczy i turystyczny.

W kontekście możliwości wsparcia dla zwalnianych pracowników wskazano, w przekazanym do Pana Burmistrza piśmie, na możliwość uruchomienia środków Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (dalej: EFG) we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Opolu.

EFG jest interwencyjnym instrumentem finansowym Unii Europejskiej (UE), ustanowionym w 2006 r. w celu udzielania wsparcia osobom objętym masowymi (rozumianymi jako co najmniej 200 zwalnianych pracowników lub osób prowadzących działalność na własny rachunek) zwolnieniami, wynikającymi ze spowodowanych globalizacją poważnych zmian strukturalnych w kierunkach światowego handlu lub w wyniku światowych kryzysów finansowych i gospodarczych.

EFG obejmuje przede wszystkim pomoc w znalezieniu nowej pracy. Środki z funduszu mogą być przeznaczone na pakiet usług, który zawiera w szczególności: zindywidualizowane szkolenia, w tym umożliwiające nabywanie nowych lub zmianę kwalifikacji w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz innych kompetencji cyfrowych, poświadczenie zdobytego doświadczenia, usługi w zakresie indywidualnej pomocy w poszukiwaniu pracy oraz poradnictwo zawodowe, doradztwo i mentoring, promowanie przedsiębiorczości i pomoc w zakresie prowadzenia działalności na własny rachunek. Wsparcie udzielane jest poprzez właściwy powiatowy urząd pracy. Przygotowanie wniosku może odbywać się na wniosek pracodawcy, właściwego wojewódzkiego urzędu pracy lub resortu właściwego dla danego sektora gospodarki. Szczegółowe informacje dot. możliwości i zasad wykorzystania EFG

znajdują się na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/fundusz-dostosowania-do-globalizacji>.

Możliwości wsparcia w zakresie pomocy pracownikom zwalnianym i zagrożonym zwolnieniem daje także Europejski Fundusz Społeczny Plus. W programach regionalnych, współfinansowanych z tego funduszu, przewidziane zostały działania z zakresu tzw. outplacementu. Są to kompleksowe działania, których celem jest reorganizacja zatrudnienia ograniczająca proces zwolnień lub przeprowadzenie procesu zwolnień uwzględniające udzielenie pomocy zwalnianym lub zwolnionym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej i zawodowej. Wsparcie może obejmować wszelkie usługi i instrumenty rynku pracy, w tym m.in. doradztwo zawodowe, szkolenia, staże, dodatek relokacyjny, bezzwrotne wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Tego rodzaju wsparcie zostało zaplanowane również w programie Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027, w Priorytecie 5. tego programu pn. Fundusze Europejskie wspierające opolski rynek pracy i edukację. Szczegółowych informacji na temat dostępności tego wsparcia może udzielić Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego.

Odnosząc się do kwestii połączeń kolejowych z gminą Zawadzkie, pragnę zaznaczyć, że MFIPR, pełniące funkcję Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, popiera wszelkie działania zmierzające do rozwoju infrastruktury kolejowej w Polsce. Dlatego też, w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 zagadnienia związane z budową i rozbudową linii kolejowych będą realizowane w ramach dwóch działań FENX.04.02 Kolej w TEN-T oraz FENX.05.04 Kolej, kolej miejska i bezpieczeństwo na kolei. Niemniej jednak, zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej za dział transportu, w tym za przywrócenie funkcjonowania linii kolejowych, odpowiada Minister Infrastruktury.

Jedną z podstaw prawnych, w oparciu o które można ubiegać się o wsparcie ze środków budżetu państwa jest art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Na jego podstawie działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, nieujęte w regionalnym programie operacyjnym lub programie służącym realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanym przez zarząd województwa, mogą być finansowane z dotacji celowych budżetu państwa w przypadku, jeżeli działania te:

- 1) trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub
- 2) pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach regionalnego programu operacyjnego lub programu służącego realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności, opracowanego przez zarząd województwa.

O środki w oparciu o tę podstawę prawną można ubiegać się za pośrednictwem Wojewody do rezerwy celowej (decyzja o przeznaczeniu środków na dany cel leży w gestii Ministra Finansów) lub rezerwy ogólnej (decyzja o przeznaczeniu środków pozostaje – w zależności od wartości wnioskowanej dotacji – w gestii Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów), niemniej wystąpienie o środki powinno zostać poprzedzone pozyskaniem – również za pośrednictwem Wojewody – pozytywnej opinii ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego (czyli MFiPR) w odniesieniu do danego zadania.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że kwestie przemysłu zbrojeniowego, znajdują się poza kompetencjami MFiPR.

Z poważaniem

wz. Ministra

Jan Szyszko

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/